

ANUL DE GRAȚIE

- TEATRU PANOPTIC -

DE ACELAȘI AUTOR

- * *Ioana III* (scenariu radiofonic) – premiera 1991;
- * *Golgota de toamnă* (scenariu radiofonic) – premiera 1992;
- * *Fețele* (roman), Ed. Eminescu, 1997;
- * *Căruța cu copii* (povestiri), Ed. Eminescu, 1999;
- * *Eminescu. Antiteza*, Ed. Libra, 2000;
- * *Micul arbore Sephiroth* (proză), Ed. Universal Dalsi, 2000;
- * *Imnurile către Dulcinea sau Cele 12 zodii ale lui Don Quijote* (versuri), Ed. Viitorul Românesc, 2000;
- * *Istoria mentalității românești*, vol. I, Ed. Univ. Dalsi, 2000;
- * *Și mai potoliți-l pe Eminescu!*, premiera la TNB, 2000;
- * *Iubirea* (teatru), Ed. Cartea Românească, 2000;
- * *Agdistis* (scenariu radiofonic) – premiera 2001;
- * *Judecățile* (scenariu radiofonic) – premiera 2002 ;
- * *Cloșca cu puii de aur*, Ed. Viitorul Românesc, 2003;
- * *Pictorul și fratele lui* (scenariu radiofonic) – premiera 2004;
- * *Templierii. Istorie și mistere*, Ed. Fundației Ideea Europeană, 2004; reeditată în 2005 și, mult amplificată, în 2009;
- * *Literatura europeană și tema templieră*, Ed. Semne, 2010;
- * *Poemul politic românesc în secolul 18*, Ed. Mustang, 2010;
- * *Faima templierilor*, Ed. Tracus Arte, 2011;
- * *Dilogia templieră*, Ed. Semne, 2011;
- * *Rugăciunile templierului*, Ed. Semne, 2012;
- * *Muntele fericirilor*, Ed. Tracus Arte, 2012;
- * *Cele 17 feluri de a-L iubi pe Dumnezeu*, Tracus Arte, 2017;
- * *Suplicii templierilor. Istoria zilei fatale*, Tracus Arte, 2018;
- * Coautor la *Filosofia greacă până la Platon*, Ed. Științifică, 1985 (capitolul *Estetica preclasică*);
- * Coautor la *Basarabia. Schiță istorică și culturală*, 2008;
- * Coautor împreună cu Otilia Sîrbu la *Inițierea în splendoare*, Ed. Tracus Arte/UBIK/RAO, 2013/2014, RAO, 2014;
- * Coautor împreună cu Otilia Sîrbu la *Dumnezeirea între așa și altfel. Antropologia cuantică*, Ed. Eikon/Tracus Arte, 2015/2016.

CRISTIAN TIBERIU POPESCU

ANUL DE GRAȚIE

- TEATRU PANOPTIC -

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2019

Colecția ARTE ȘI MULTIMEDIA

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României **POPESCU, CRISTIAN TIBERIU**

Anul de grație : teatru panoptic / Cristian Tiberiu Popescu. - București :
Editura Universitară, 2019
ISBN 978-606-28-0893-8

821.135.1

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062808938

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2019
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 07217 CARTE / 0745.200.357
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

PERSONAJELE

(ÎN ORDINEA APARIȚIEI)

PRIMUL OSTAȘ

AL DOILEA OSTAȘ

AL TREILEA OSTAȘ

REGELE FERDINAND

IONEL BRĂTIANU

ALEXANDRU MARGHILOMAN

NICOLAE IORGA

TAKE IONESCU

OMUL CU MONOCLU

CONSTANTIN STERE

REGINA MARIA

NARATORUL

MAURICIU BLANK

AL PATRULEA OSTAȘ

GENERALUL AVERESCU

CONSTANTIN PREZAN

PRIMUL REPREZENTANT AL PROTIPENDADEI

AL DOILEA REPREZENTANT AL PROTIPENDADEI

AL TREILEA REPREZENTANT AL PROTIPENDADEI

DIDINA CANTACUZINO

OLGA STURDZA

COSTEA

ALEXANDRU TZIGARA-SAMURCAȘ

AL CINCILEA OSTAȘ

AL ȘASELEA OSTAȘ

AUGUST VON MACKENSEN
PRIMUL OSTAȘ RUS
AL DOILEA OSTAȘ RUS
OSTAȘUL BASARABEAN
ION PELIVAN
ION BUZDUGAN
ION INCULEȚ
BARBU ȘTIRBEI
TÂNĂRUL
SOȚIA TÂNĂRULUI
MAMA TÂNĂRULUI

VOCEA CRAINICULUI
VOCEA MARIEI
VOCEA LUI FERDINAND

PARTEA ÎNTÂIA

*Dat fiind că tehnica **Teatrului panoptic** presupune o abordare panoramică a unui macroeveniment, prin scene scurte și saca-date, atunci „nu va fi timp” concret pentru schimbările clasice de decor. Astfel, pe parcursul întregii piese decorul va fi realizat prin sugestia de fundal realizat prin proiecții pe cele două ecrane, plasate astfel încât să închidă cât mai mult din lățimea scenei, dar asigurând și un loc de acces printre ele.*

SCENA 1

(Vocea Crainicului)

Scena este, practic, în întuneric, dar acest întuneric este „activ” – stare de lucruri realizată prin efecte luminoase și sonore.

VOCEA CRAINICULUI (*din întuneric*): Atențiune! Vă prezentăm cele mai importante știri privitoare la anul... **1916.**

(Se aude o numărătoare inversă, apoi, la capătul ei, uralele bucuriei și se distinge un „La mulți ani!” , spus în mai multe limbi.)

1 ianuarie. **La mulți ani, 1916!**

(În acest moment „se descoperă” brusc ecranele pe se proiectează imagini conforme cu subiectul „știrilor” anunțate de Vocea Crainicului.)

VOCEA CRAINICULUI: Peste tot – de orice parte a frontului vă aflați – voi sărbătoriți *Anul nou* cu speranța că el va aduce *pacea*. (*Silabisit:*) **Pa - cea!**

(Pe ecran se derulează scene de sărbătoare „de epocă” – brazi ornați, cupe cu șampanie etc.)

VOCEA CRAINICULUI: Asta vă doriți cu toții mai mult decât orice. Au murit prea mulți de-„*ai noștri*” și dintr-o parte și din cealaltă! A fost prea multă suferință!

(Pe ecran se derulează scene de război.)

VOCEA CRAINICULUI: Calendaristic, sunteți în al treilea an de Război. *Ce se va întâmpla mai cu voi?* Habar n-aveți. Adică **se poate întâmpla orice – orice! – cu voi**, pentru că totul pare supus *întâmplării*,

hazardului... Vă doriți cu toții ca noul an să vă aducă
Pacea...

Și ***încă*** nu știți detaliul că 1916 va fi de fapt cel mai sângeros din întreg Războiul. Numai pe frontul de vest vor muri anul acesta peste *două milioane* de ostași.

Prăpăd! Dar o să aflați despre asta abia mâine. Acum lăsați hazardul să-și facă treaba, iar voi relaxați-vă și bucurați-vă că e *Anul nou!* Nu luați avans de la nefericire!...

(Perdea sonoră. Pe ecran, imagini precum cele când se rupea filmul de celuloid.)

VOCEA CRAINICULUI: *Știre bombă!* Primul lucru pe care noi, românii, îl dăruim lumii anul acesta e teoria ce spune că hazardul nu e nici mai mult, nici mai puțin decât însuși principiul creației... Ca să formuleze teoria, oamenii noștri s-au dus – *întâmplător* – la Zürich, în Elveția neutră.

(Pe ecran, scene cu Tristan Tzara, cu boema literară, cu cafenele elvețiene etc.)

VOCEA CRAINICULUI: Deci, cum scrii o poezie? Decupezi cuvinte dintr-un ziar, le pui într-o pălărie și extragi câteva, ca pe numerele loto. Apoi le-nșiri în ordinea în care le-ai extras, și... gata poezia. *Funcționează doar hazardul aici!* Ca-n viață, ca-n război, în momentul când se alege cine moare și cine nu... „Da!” – strigă inventatorul, bucuros de invenție. *Da-da* – chiar așa trebuie botezat curentul ăsta! ***Dada!*** Într-adevăr, spunem „curentul”, pentru că invenția devine unul dintre cele mai importante curente ale secolului 20! ***Dadaismul!*** Cum funcționează el? Simplu! Montezi nebunia și apoi... o

pierzi de sub control. Asta-i tot! Mai departe, hazardul funcționează uns!... *Întregul An 1916 și tot Războiul mondial sunt în sine creații dadaiste* – și-n lume, și la noi!...

(Perdea sonoră. Pe ecran, imagini precum cele când se rupea filmul de celuloid la o proiecție.)

VOCEA CRAINICULUI: Tot întâmplător, la Zürich se află acum și Lenin – „*Lenin*” acela, **da, da!** – care așteaptă anul următor pentru a se urca în trenul sigilat spre Petrograd.

(Pe ecran, scene cu Lenin angrenat în mișcarea revoluționară, ținând discursuri etc.)

VOCEA CRAINICULUI: Acum el nu vrea decât să treacă timpul mai repede și, doar pentru a se menține în formă, îi ia în bătaia puștii pe foștii prieteni din Internaționala II.

(Pe ecran, scene cu Lenin așezat în fotoliu.)

VOCEA CRAINICULUI: Lumea mare e sătulă de Război, dar Lenin vrea război – cel puțin deocamdată – căci știe că **numai și numai** dacă e Război, va veni pentru el... trenul cel sigilat, să-l ducă în Rusia, ca s-o arunce în aer...

(Perdea sonoră. Pe ecran, imagini precum cele când se rupea filmul de celuloid la o proiecție.)

VOCEA CRAINICULUI: Tot hazardul este cel care face ca în România, printre urări le de Anul nou 1916 să se strecoare și temerea ca nu cumva Războiul să se termine prea curând și noi să n-apucăm să intrăm. Și *de ce să nu fim dornici să intrăm în Război?*

(Pe ecran, scene cu Regele Carol I și Regina Elisabeta, apoi Regele Ferdinand și Regina Maria,

*aniversarea Jumătății de secol al Dinastiei române
1916 etc.)*

VOCEA CRAINICULUI: Primul ministru I.I.C. Brătianu declară: „Vom cuceri Transilvania în două săptămâni”! Cum s-a calculat atât de precis? Probabil, timpul necesar unui drumeț să o străbată de la un cap la altul, plus duminicile, ca zile de odihnă – de dragul exactității... Iar șeful Marelui Cartier General – întâmplător, om de casă al lui Brătianu – chiar detalia, ca „om de specialitate” ce era, că totul va fi foarte ușor, deoarece... Austro-Ungaria nu are trupe, așa că va ceda imediat. Păi cum să te-ndoiești, dom’ le, când oameni importanți îți spun că așa e? Nebun să fii!... Și în tr-adevăr, nimeni n-a fost nebun să facă asta! Toată lumea a mers pe ideea de... ***floare la ureche... (Ton grav:) La 27 august, România declară Război Austro-Ungariei și armata română pătrunde într-un iureș în Transilvania...***

(Scurtă pauză.) Pe 29 august, la doar două zile, un zepelin german bombarda Bucureștiul. Era a treia capitală, după Paris și Londra... Începeam bine, eram în „top trei”...

(Perdea sonoră. Pe ecran, imagini precum cele când se rupea filmul de celuloid la o proiecție.)

Momente de întuneric tăcut. Deodată se face lumină asupra Celor Trei Ostași.

SCENA 2

(Primul Ostaș, Al Doilea Ostaș, Al Treilea Ostaș)

Pe ecrane apar vederi aeriene cu trecătorile Carpaților și peisaje de-o parte și de alta a munților. În aceste scene cu ostași

români numărul acestora va fi trei, dar ei nu vor fi mereu aceiași ca-n prima scenă, ci câte unu va dispărea, fiind înlocuit cu un altul: Al Patrulea Ostaș, Al Cincilea Ostaș etc.

Ostașii provin din diferite regiuni ale țării, astfel că se individualizează întrucâtva originea fiecăruia prin particularitățile graiurilor respective. Acest aspect, în mod firesc, face trimitere la realitatea că din armata română au făcut parte oameni pro-provenind din toate colțurile țării. În cadrul primei scene, cei trei sunt: un oltean, un moldovean și un ardelean.

Ostașii se află în momente de repaus, în atitudini degajate, astfel că, de exemplu, unul își ține vestonul pe umăr; altul, împăturit, așezat alături de el; iar celălalt, chipiul dat pe spate.

Primul Ostaș se află în prim-planul scenei, în partea stângă; Cel de-al Doilea ostaș se află în prim-planul scenei, în partea dreaptă; Cel de-al Treilea Ostaș se deplasează încet spre ceilalți venind din mijlocul fundalului scenei, astfel că un moment alcătuiește un triunghi împreună cu ei. Cei trei Ostași se află undeva în cadrul frontului, iar decorul trebuie să sugereze asta.

Cel de-Al Treilea Ostaș (aflat în mișcare) intonează, fără a folosi cuvintele (murmură), cântecul **Treceți, batalioane române, Carpații!** Ceilalți doi ostași îl imită.

PRIMUL OSTAȘ: Așa-ncepu... *Ca un cântec!*

AL DOILEA OSTAȘ (*nostalgic*): A început frumos... *A fost ca pe vremea voievozilor!*

PRIMUL OSTAȘ: Doamne, când ne revărsarăm ca o mare dincolo de munți! Cine nu și-ar fi dorit atunci să fie român?!

AL DOILEA OSTAȘ (*întărind*): Cine nu și-ar fi dorit?!

PRIMUL OSTAȘ: Pe-atunci nu era titlu mai mare decât cel de „român”!

AL DOILEA OSTAȘ: Zici bine, măi oltene! Bravo! Chiar așa simțeam atunci.

PRIMUL OSTAȘ: Vruserăm să intrăm în război, și bine făcurăm!

AL TREILEA OSTAȘ: Unii au intrat în războiul ăsta cu sila.

PRIMUL OSTAȘ: Taci de-acolo! Nu-i adevărat! Toți voiam să intrăm în război. D-abia așteptam.

AL TREILEA OSTAȘ (*strigând*): No, io nu zic dă voi! Voi nu ma' de voi vorbiți! (*Coborând glasul:*) Eu zic de mine și de-ai mei... Că pe mine când m-au recrutat, m-au trimis în armata ungurească și m-au dus să lupt cu talienii. Ce-aveam eu de împărțit cu talienii?!... Ba mai și muream degeaba și mă îngropau în pământ străin!...

PRIMUL OSTAȘ: Da, așa e, că la voi n-a fost ca la noi. (*Rememorând entuziast:*) Păi când ne zise Regele – că doar ne citiră gradații *Proclamația* la companie! – că să facem, zice, o „*Românie întregită și liberă de la Tisa până la mare*”... ***Așa era scris! Regele scrisese!***

AL DOILEA OSTAȘ: Și-acum mi se furnică pielea.

PRIMUL OSTAȘ: Învățați cuvintele astea pe dinafară, și n-o să le uit!

AL TREILEA OSTAȘ: Da, frumoase vorbe!

AL DOILEA OSTAȘ: A spus tot ce trebuia. O „***Românie întregită și liberă de la Tisa până la mare***”. *Cam asta-i tot ce-ar fi de spus!*

AL TREILEA OSTAȘ: Da' nu-i vorba doar *cum ați intrat voi*, ci e vorba și *cum v-au primit frații din Ardeal*. De-asta nu zici?

PRIMUL OSTAȘ: Ba da! Așa e! Cum ne-așteptau, sărăcuții de ei...

AL DOILEA OSTAȘ: Toți cu flori, măi! Auzi, bărbați să primească flori! Da' mergea! Așa era momentul, că noi toți ne bucuram să primim flori... și ei se bucurau să ne dea... Era așa, ca de poveste... Prin niște sate, unii care aveau fanfară ne-ntâmpinară cu muzică.

PRIMUL OSTAȘ: Nu știau ce să mai facă. Păi știi că-ntr-un sat ne-au făcut o *Poartă de triumf*?... Așa-i ziceau. Auzi, ce le dădea lor prin cap, ca să ne cinstească.

AL TREILEA OSTAȘ (*cu ciudă*): Bag seamă că degeaba vă cinsteau, că voi, regătenii, nici nu știați ce vă dădeau ei! Țăla era *Arc de triumf*, nu Poartă! Așa făceau strămoșii noștri romani.

AL DOILEA OSTAȘ: Da, așa își cinsteau romanii armatele. Când se-ntorceau acasă biruitoare, ridicau Arcuri de triumf, să treacă pe sub ele.

AL TREILEA OSTAȘ: Uite, el știe. E învățător, d-aia. La voi doar învățătorii știu. La noi, astea toți copiii cunosc.

PRIMUL OSTAȘ (*ieșind din uimirea mută*): Fir-aș la naibii! Nu m-aș fi gândit. (*Entuziast*.) Nu-s alții ca ai noștri! M-aș întoarce numai să mai văd *arcurile* astea. Or mai fi-n picioare?

AL TREILEA OSTAȘ (*cu ciudă*): Mă, da' voi chiar nimic nu știți! Românii ăia care v-au dat vouă flori, care

v-au pus fanfara sau v-au ridicat Arcurile de triumf – au pățimit rău de tot de la unguri pentru asta. Eu știu, c-am mai primit vești de-acasă.

AL DOILEA OSTAȘ: Ce spui?!

AL TREILEA OSTAȘ: Să țineți minte, voi regățenii, că pe toți cei care s-au bucurat c-ați venit voi în urmă i-au ridicat, i-au dus în lagăre, i-au bătut și pe unii i-au ucis.

(Moment de consternare.)

AL DOILEA OSTAȘ *(pare zdrobotit)*: Mi-ai rupt sufletul, omule!

PRIMUL OSTAȘ *(scrâșnind)*: Eu n-o să am liniște până nu-i răzbun!

AL TREILEA OSTAȘ: ***Să vă întoarceți, și va fi destul pentru ei!***

(Se aștern momente de tăcere grea. Toți trei privesc în pământ.)

PRIMUL OSTAȘ *(își șterge în grabă o lacrimă)*.

SCENA 3

(Regele Ferdinand, Ionel Brătianu, Alexandru Marghiloman)

(Pe ecrane se succed rapid imagini cu diverse încăperi prin care poate fi recunoscut Palatul Cotroceni; apoi se fixează la o singură imagine – o cameră din cadrul Palatului regal, ce va fi servit de loc de audiență are înaintea de părăsirea Bucureștiului de către familia regală.

Niciunul dintre cele trei personaje nu stau jos, iar Ferdinand se plimbă nervos.)

FERDINAND: Domnilor Brătianu și Marghiloman, v-am chemat în audiență, pentru că dumneavoastră sunteți șefii celor mai mari partide, liberalii și conservatorii. Situația armatelor noastre devine tot mai dificilă și este evident că ne îndreptăm spre o catastrofă. Evaluarea mea e eronată? Vreau să fiu contrazis!

MARGHILOMAN: Din păcate, asta e situația. Ne îndreptăm în fugă spre o catastrofă națională.

BRĂȚIANU: Situația e dificilă. Poate chiar gravă. Însă a vorbi despre o catastrofă e prea mult. Să nu cădem în defetism.

MARGHILOMAN (*persiflând*): E catastrofă... dar parcă n-ar fi! Dar dumneavoastră ziceați – toată lumea știe! – că în două săptămâni cucerim Transilvania!

BRĂȚIANU: Am mers pe mâna generalilor. Așa estimau ei...

MARGHILOMAN: Care dom' le? Incompetentul ăla de Dumitru Iliescu, pe care l-ați făcut șeful Marelui Cartier General. Afară că e omul dvs., ce calitate mai avea el?

FERDINAND (*parcă tot nevenindu-i să creadă*): Să intrăm în Transilvania și să ne retragem după o săptămână – o săptămână, domnilor – e de răs!

BRĂȚIANU: Dar știți foarte bine că ne-am retras pentru că s-a deschis al doilea front în sud. Bulgarii, cu turcii și cu nemții. Ne-au bătut la Turtucaia!...

FERDINAND: Când spunem „Turtucaia”, tot de promovarea oamenilor vorbim! Cum a ajuns generalul Teodorescu șef al armatei române la Turtucaia?

BRĂTIANU: Maiestate, nu știu, nu i-am promovat eu pe toți...

FERDINAND: Nu, s-au promovat unii pe alții. L-o fi promovat generalul Iliescu. Mi s-au relatat scene de necrezut. Ostașii noștri, aproape încercuți, luptau eroic, iar el fugea cu o barcă peste Dunăre, să-și scape pielea. Îl huiduiau soldații lui și-l blestemau. Dacă asta poate fi imaginat măcar!

BRĂTIANU: Un nemernic, Maiestate. De necrezut...

FERDINAND: Ne-am retras din Transilvania cu pierderi extrem de mari. Pierderi în ostași, că se pare că arme nu prea aveam cum pierde. Că n-aveam! (*Strigând, ultimativ:*) De ce s-a întâmplat asta? Vreau realități, nu vorbe.

BRĂTIANU: Maiestate, adevărul este că am intrat nepregătiți în război. Simpla defilare a unor regimente de paradă pentru unii a însemnat dovada că armata e pregătită.

FERDINAND: Dumneavoastră mi-o spuneți mie?!

BRĂTIANU: Asta-i realitatea, Maiestate.

FERDINAND: Am intrat nepregătiți, dar de ce-am intrat nepregătiți, domnule prim-ministru?

BRĂTIANU (*naivitate simulată*): Pentru că a trebuit să intrăm înainte de a încheia pregătirile.

FERDINAND: Și de ce-am intrat înainte să încheiem pregătirile?

BRĂTIANU: Pentru că aliații noștri aveau mari greutăți în Franța, la Verdun și pe Somme. Nemții îi copleșeau și

era vital pentru ei ca nemții să ducă câteva divizii în răsărit, pe frontul nostru. Știți bine! Ne-au somat să intrăm imediat în război, amenințându-ne că altfel înțelegerile noastre pentru *după război* pică. Tot așa ne-au somat și rușii. Și-am intrat deci de-azi, pe mâine. **Adică nepregătiți...**

MARGHILOMAN: Dar, pentru numele lui Dumnezeu, suntem în 1916. Dumneavoastră sunteți la putere din 1914, de la începutul războiului, cum de n-ați avut timp de pregătiri doi ani? Ce-ați făcut? Timp de doi ani ați dat asigurări la toată lumea că nu vom intra în război decât atunci când pregătirea noastră va fi perfectă.

BRĂȚIANU: De fapt, n-am avut timp. N-am fost lăsați să avem timp! Toate inițiativele Guvernului pentru dotarea armatei erau blocate în Parlament de conservatori. De dumneavoastră!

MARGHILOMAN: Basmă de-adormit copiii! Cum puteam noi să le blocăm, când dumneavoastră aveți majoritatea. Trecea la vot tot ce doreați.

FERDINAND (*autoritar*): Încetați amândoi! Domnule prim-ministru, am înțeles punctul dumneavoastră de vedere... că nimic nu se putea face, și în niciun fel. Un lucru mai vreau să aflu. Dacă știți că nu suntem pregătiți să intrăm în război și că n-avem de niciunele, de ce ați afirmat public contrariul – că suntem bine dotați? De ce ați spus că în două săptămâni cucerim Transilvania?

BRĂȚIANU: Păi cum? Era important pentru moralul oștirii!

FERDINAND: Moralul oștirii! Astăzi avem zeci de mii de morți și numărul lor crește zi de zi. Ne-au tocat, iar ostașii noștri nu aveau cum să le facă față, că n-aveau arme, nimic. Cum credeți că e moralul oștirii române acum? (*Strigând:*) Domnilor, m-am săturat de vorbe! Numai asta primesc. M-am săturat! Aștept soluții imediate! **Soluții imediate!** (*Schimbând tonul:*) Audiența a luat sfârșit. (*Iese nervos, scuturând mâna.*)

SCENA 4

(Ionel Brătianu, Alexandru Marghiloman)

MARGHILOMAN: L-ai mai păcălit o dată!

BRĂTIANU: Știi ceva? Nu-ți face iluzii că ar fi venit momentul să-mi iei locul. O să-l iei când o să vreau eu să-l iei.

MARGHILOMAN: I-auzi! Și când, anume, o să vrei tu să-ți iau eu locul? Ce vrei? Să te joci cu mine? Știm amândoi că ai mare influență asupra Regelui. Din păcate!

BRĂTIANU: „Din păcate” – zici tu. „Din fericire pentru țară” – zic eu. Da, recunosc că am această influență. Dacă era după el, nu mă convoca acum, să mă „tragă la răspundere”. *He-he!* Fie vorba între noi, nevastă-sa l-a pus s-o facă. Nevastă-sa nu mă înghite, tocmai că zice că am prea multă influență asupra lui. Acum, el o să-i povestească mândru că – *una-două!* – m-a pus la punct. Asta a fost ideea, să-mi arate că el e șeful. Și încă ceva: sunt sigur că tot a ei a fost și ideea ca tu să fii participant la discuție. Înțelege cum vine...